

12
prosinec
2011

Košířský farní list

PROSINEC

RORATE

Nevím komu je připisován výrok: „Kdo zpívá, dvakrát se modlí“. Je tím myšlen liturgický zpěv, který umocňuje slova modlitby. Platí to zvláště v adventní době, která je pro nás už neodmyslitelně spojena se zpěvem tzv. rorátů. Jsou věřící, kteří tyto zpěvy považují za nejkrásnější z celého církevního roku. Jsou totiž charakteristické svou duchovní hloubkou, která pramení z věroučného obsahu textů zaměřených především na tajemství Kristova vtělení v lůně blahoslavené Panny Marie – jádro křesťanské víry. Jsou prosyceny biblickou zvěstí, která je zachycena v meditacích o starozákonních patriarších a prorocích a králích, kteří toužili po Vykupiteli. Snoubí se v nich duchaplné melodie s ryzím básnickým ztvárněním posvátného obsahu. Jsou vyznáním víry a chvalozpěvem oslavujícím Boží dobrotu a moudrost, která se tak bohatě projevila příchodem Božího Syna mezi nás.

Od nepaměti až do liturgické reformy II. vatikánského koncilu (1965) se používal v Čechách po celý advent při první ranní votivní mši ke cti Panny Marie mešní formulář začínající slovy vstupního zpěvu: Rorate coeli desuper nebo-li Rosu dejte nebesa shůry. Odtud název „Roráty“.

Jde o začáteční slova vstupní antifony – introitu čtvrté adventní neděle, která je vybrána z Izaiášovy 45. kapitoly: „Rosu dejte nebesa shůry a oblaka deštěte Spravedlivého, otevři se země a vpuč Spasitele“. Tato antifona se stala určitým mottem všech rorátních mší sv. během adventu. Proto se zpívá vždy na jejich začátku. Ne nadarmo rorátní mši někde nazývají „mši andělskou“. Slova introitu v nás probouzejí náladu nejvroucnější touhy po Spasiteli.

Touha po Vykupiteli, který oblaží celou zemi je často rozněcována základní myšlenkou rorátů, která pak zazní v závěru adventu při uvedení evangelia o archanděli Gabrielovi, jenž přináší nejprve poselství o narození předchůdce Páně a potom i Panně Marii o jejím početí Mesiáše na základě Izaiášova proroctví, kde prorok jménem Božím promlouvá k Achazovi: „Hle, panna počne a porodí syna a jeho jméno bude Emmanuel – to je Bůh s námi“(Iz 7,14).

Farníci přicházejí v adventě často brzy ráno (v naší farnosti v pondělí a v úterý do kostela Nanebevzetí Panny Marie Na Klamovce), dokud je ještě tma nebo večer, kdy už je tma, aby při rorátní mši sv. pozdravili Pannu Marii, která je hvězdou jitřní a ve spojení s ní se jim otevřel přístup k Pánu, který je nyní ve svatostánku a na oltáři právě tak opravdově jako byl kdysi v lůně panenské Matky. Tma v kostele a světlem zalitý oltář vhodně připomínají svět, který je ve tmách, a jediné pravé světlo světa – Ježíše Krista.

Všimněme si však ještě hudební stránky rorátních zpěvů, abychom je lépe pochopili a mohli je zpívat s ještě větší vroucností. K tomu nám pomůže určitý exkurs do jejich historie.

V pozdním středověku byly chorální melodie volného rytmu často prokládány strofickými menzurálními písněmi pravidelného rytmu – tropování. Praxe písňových tropů byla velmi oblíbena nejen u nás.

V době Karla IV. a arcibiskupa Arnošta z Pardubic se zpíval latinský formulář Rorate. V 15. století je zaznamenáno prokládání chorálu latinskými písněmi. Pod vlivem husitské bohoslužebné praxe dochází k převádění gregoriánského chorálu do češtiny a vzniká *Český chorál*. Dokladem toho je

Jistebnický kancionál, rukopis z 1. poloviny 15. století. Vlivem humanistických idejí se po husitských válkách mnoho vzdělavců přiklání opět k latině. Návrat k latině nastává i v utrakvistické bohoslužbě a vzniká mnoho nových latinských písní. Současně se však k latinským písním pořizují zdařilé překlady nebo nové české texty. Ve druhé třetině 16. století nastává návrat k Českému chorálu. Nové redakce chorálních nápěvů zacházejí s chorálem mnohem volněji. Melismatické melodie (více not na jednu slabiku) rozkládají vkládáním dalšího textu na sylabické (jedna nota jedna slabika) a vytvářejí ke stávajícím chorálům další nové texty. Místo *Rosu dejte nebesa shůry* např. *Mnozí spravedliví proroci a králi* nebo *Prolom Pane nebesa* apod.

V 16. století se rozšířila praxe, kdy český chorál vycházející z formuláře Roráte byl prokládán slokami českých adventních písní. Po polovině 16. století dochází k ustálení výběru písní a z uměleckých i praktických důvodů k zaznamenání sestav chorálů a písní v graduálech nebo ve zvláštních knihách – rorátnících. Rorátní zpěvy získávají svou vrcholnou podobu.

O rozvoj rorátů se přičinila velkou měrou Literátská bratrstva, organizovaná společenství laiků, věnující se především kostelnímu zpěvu. Literáti si pořizovali nákladné často nádherně iluminované zpěvníky – sborové knihy velkého formátu, ze kterých mohlo na kůru zpívat více zpěváků současně.

Zpěvy rorátů pokračovaly i v 17. století, jak o tom svědčí i pozdější rukopisy, tištěné roráty i historické zápisy. Literátským zpěvům zasadilo těžkou ránu až zrušení Literátských bratrstev Josefem II. a následné bezhlavé dražby jejich nádherných zpěvníků. Dodnes se jich tak dochovalo jen několik.

Snad nám těchto několik řádků pojednání o rorátech pomůže k dalšímu nadšení při jejich zpěvu a tím i k umocnění adventních modliteb, které jsou v nich obsaženy. Chceme se přece co nejlépe připravit na slavnost Narození našeho Spasitele.

P.L.

Liturgický kalendář

Prosinec 2011

1.	čtvrtek	Sv. Edmunda Kampiána, kněze a mučedníka
2.	pátek	První pátek v měsíci
3.	sobota	Památka sv. Františka Xaverského, kněze
4.	NEDĚLE	2. NEDĚLE ADVENTNÍ
6.	úterý	Sv. Mikuláše, biskupa
7.	středa	Památka sv. Ambrože, biskupa a učitele církve
8.	čtvrtek	Slavnost PANNY MARIE, POČATÉ BEZ POSKVRNY PRVOTNÍHO HŘÍCHU - doporučený svátek
9.	pátek	Sv. Jana Didaka Cuauhtlatatzina
11.	NEDĚLE	3. NEDĚLE ADVENTNÍ
12.	pondělí	Panny Marie Guadalupské
13.	úterý	Památka sv. Lucie, panny a mučednice
14.	středa	Památka sv. Jana od Kříže, kněze a učitele církve
18.	NEDĚLE	4. NEDĚLE ADVENTNÍ
24.	sobota	ŠTĚDRÝ DEN
25.	neděle	Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ – zasvěcený svátek
26.	pondělí	Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka
27.	úterý	Svátek sv. Jana, apoštola a evangelisty
28.	středa	Svátek sv. Mlad'átek, mučedníků
30.	pátek	Svátek Svaté rodiny Ježíše, Marie a Josefa
31.	sobota	Poděkování a prosba o Boží pomoc do nového roku
1.1.	neděle	Slavnost MATKY BOŽÍ, PANNY MARIE - zasvěcený svátek

Oznámení

Duchovní obnova

V sobotu 3. 12. bude duchovní obnova farnosti. První promluva začíná v 15.00 hod. v zimní kapli sv. Václava. Potom bude příležitost ke svátosti smíření v kostele. Druhá rekolekční promluva bude ve mši sv. od 17.30 hod.

Mikulášská besídka

V neděli **4. 12.** se koná tradiční farní mikulášská besídka nejen pro rodiče a děti, ale také pro ostatní farníky. Začátek je **v 16.00** ve farním sále sv. Jana Nepomuckého.

Farní shromáždění (valná hromada) všech přátel košířských kostelů

Před mikulášskou besídkou se bude ve farním sále **od 15.00 hod.** konat **farní shromáždění** (valná hromada) všech přátel košířských kostelů, na níž se bude projednávat život farnosti a výhled do další budoucnosti. Proto zveme opravdu všechny, kterým na naší farnosti záleží a chtějí se buď informovat nebo přijít s novými návrhy, připomínkami a dotazy.

Mše sv. Na Klamovce 8. 12.

Ve čtvrtek 8. 12. bude výjimečně mše sv. ze slavnosti P. M. BEZ POSKVRNY HŘÍCHU PRVOTNÍHO POČATÉ přesunuta na Klamovku na 7.30 hod.

Duchovně literární pásmo

V neděli 18. 12. se od 16.00 hod. uskuteční duchovně literární pásmo v přednesu herce V. Matějčka a varhaníka V. Roubala pod názvem ADVENTUS.

Podrobný program s prezentací obou umělců bude uveden na vývěskách obou našich kostelů.

Zápis ze schůze výboru Přátel košířských kostelů konané dne 11. listopadu 2011

Přítomni: P. Lohel, Vít Bobysud, Elena Horáková, Ondřej Vaněček

Program:

1. Záležitosti kostela sv. Jana Nepomuckého
2. Farní život a obecná rozprava

1. Záležitosti kostela sv. Jana Nepomuckého

Vít Bobysud výboru sdělil, že ve vodovodní šachtě kostela byl vyměněn nefunkční ventil.

Pravidelné úklidy kostela sv. Jana Nepomuckého se budou nově konat každý první čtvrtek v měsíci po mši svaté. Očekává se, že do práce se zapojí více farníků.

2. Farní život a všeobecná rozprava

Výbor pracoval na revizi a úpravě stanov občanského sdružení Přátel košířských kostelů.

Termín valné hromady občanského sdružení Přátel košířských kostelů byl stanoven na neděli 4. prosince od 15 hodin do farního sálu v kostele sv. Jana Nepomuckého, to je hodinu před začátkem oblíbené mikulášské besídky. Kromě účasti na volbě výboru občanského sdružení včetně jeho nového předsedy to bude pro farníky příležitost, aby se společně ohlédli, co se ve farnosti vykonalo za uplynulý rok, aby se dozvěděli, co se chystá dále, a aby také mohli přednést své návrhy a připomínky nebo nabídli své síly do služeb farnosti (což se ovšem neomezuje na tuto hodinu, ale platí to průběžně stále).

Příští schůze výboru Přátel košířských kostelů se bude s ohledem na termín valné hromady sdružení konat mimořádně první prosincový pátek, to je 2. prosince 2011, a to na obvyklém místě a v obvyklou hodinu – v tzv. domečku při kostele Nejsvětější Trojice po mši svaté asi od 18.30 hodin.

Zapsal Ondřej Vaněček

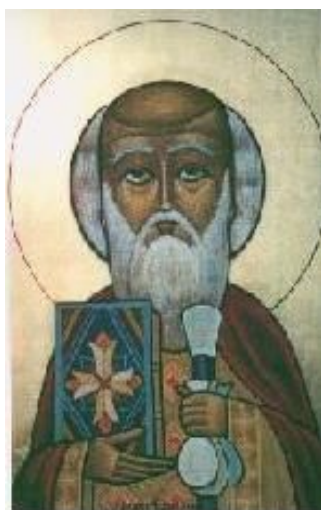

Úmysly Apoštolátu modlitby na prosinec

- 1. Za národy světa, aby vzájemným poznáváním a úctou rostly v harmonii a pokoji.**
- 2. Aby se děti a mladí lidé stávali posly evangelia, aby byla respektována jejich důstojnost a aby byli chráněni před násilím a vykořisťováním.**
3. Za Boží milost a pomoc církvi, kde každý pokřtěný se v síle Ducha Svatého stává světlem, solí a kvasem Kristova evangelia.

Svatý Mikuláš, biskup – památka 6. prosince

Mikulášská nadílka má v naší farnosti už dlouhou tradici. Připomeneme si dnes svěťce, který dal podnět ke krásnému zvyku dávání dáreků přátelům, zejména ovšem dětem.

koptská ikona

Sv. Mikuláš se narodil někdy okolo roku 270 v městě Patara (dnes Kalkan). V mládí vykonal pouť do Palestiny a Egypta a po návratu se v poměrně mladém věku stal biskupem v městě Myra (dnes Demre). Obě tato města leží v oblasti Lýkie na jižním pobřeží Malé Asie (dnes v Turecku) zhruba mezi ostrovy Rhodem a Kyprem. Za pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána byl vězněn a propuštěn po nástupu císaře Konstantina. Zúčastnil se nicejského koncilu r. 325.

Sv. Mikuláš z Myry zemřel 6. prosince někdy mezi roky 345 a 352. Pochovali ho v myrském kostele, kde byly jeho tělesné pozůstatky až do roku 1087. V tomto roce - po dobytí Malé Asie Turky - je ukořistila zvláštní výprava námořníků z jihoitalského přístavu Bari a převezla je do svého města. Tam vystavěli nový kostel zasvěcený sv. Mikulášovi a světcovy tělesné pozůstatky tam uložil osobně papež Urban II. Proto se sv. Mikuláš z Myry nazývá také sv. Mikuláš z Bari. Z jeho ostatků vytéká zvláštní kapalina, nazývaná Manna sv. Mikuláše, která má léčivé účinky. Dnes je tato bazilika místem ekumenického setkávání s odloučenými východními církvemi. V rozvalinách antické Myry je dodnes zachován prázdný hrob svěťce.

Z jeho životopisů je známý příběh, kdy dal v noci nepozorovaně třem chudým dívkám peníze na věno, aby se mohly čestně vdát. Odtud pochází zvyk dávání dáreků. Jiné životopisy popisují jak osvobodil tři nevinně na smrt odsouzené důstojníky, jak zachránil ztroskotané námořníky a jiné dobročinné a zázračné skutky, které se staly jak za jeho života tak i po jeho smrti.

V těchto legendárních životopisech, pocházejících z pozdějších dob, je těžko určit historické jádro. Jsou pochyby i o jeho účasti na nicejském koncilu. Ale přes všechnu kritickou opatrnost a výhrady je třeba si uvědomit, že muselo jít o výjimečnou osobnost, která si brzy vydobyla mimořádnou úctu.

Na Východě se úcta sv. Mikuláše rozšířila už v 6. století. Na jeho počest dal císař Justinian I. postavit v Konstantinopoli kostel. Jeho jméno se vyskytuje ve východní liturgii sv. Jana Zlatoústého. Na Západě začal být uctíván po převezení jeho ostatků do Bari. Ale již předtím v 10. století píše biskup Reginald z Eichstättu báseň „Vita S. Nicolai“. Do Německa se úcta sv. Mikuláše dostala pravděpodobně vlivem řecké manželky Theophano císaře Otty II.

Svatý Mikuláš je světec, jehož úcta je velmi rozšířena jak na Západě, tak zejména ve všech Východních církvích. Tam je jedním z nejvíce ctěných světců. Je patronem Ruska i mnoha jiných zemí.

U nás je mnoho kostelů zasvěcených sv. Mikulášovi (m.j. katedrála v Českých Budějovicích) a je po něm pojmenováno mnoho obcí.

V polovině 19. století se s nizozemskými emigranty do Spojených států dostal jako Sinterklaas a z toho pak vznikl Santa Claus dávající dárky o vánocích. My si ale rádi ponecháme svou mikulášskou tradici.

Podle pramenů z Internetu (Cath.Ecycl., Santiebeati) a R. Ondruše: *Blízki Bohu i ľudom.* M.P.

OKÉNKO VÍRY

367. Jaké jsou zdroje mravnosti lidských skutků?

Mravnost lidských skutků závisí na třech zdrojích: na *zvoleném předmětu*, to je na skutečném nebo zdánlivém dobru; na *úmyslu* subjektu, který jedná, tedy na cíli, k němuž je jednání zaměřeno; na *okolnostech jednání*, včetně jeho *následků*.

368. Kdy je skutek mravně dobrý?

Mravně dobrý skutek předpokládá, že jsou dobré zároveň předmět, cíl a okolnosti. Zvolený předmět může skutek učinit zlým, i když úmysl je dobrý. Není dovoleno působit zlo, aby z něho vzešlo dobro. Špatný cíl může jednání učinit zlým, i když jeho předmět je sám o sobě dobrý. Naopak dobrý cíl nedělá dobrým jednání, jehož předmět je špatný, účel totiž neospravedlňuje prostředky. Okolnosti mohou zmenšit nebo zvětšit odpovědnost toho, kdo jedná, ale nemohou změnit mravní hodnotu samotných skutků; nikdy neučiní dobrým nějaký sám o sobě špatný čin.

369. Existují skutky, které jsou vždy nedovolené?

Existují skutky, jejichž volba je vždy špatná vzhledem k předmětu (například rouhání, vražda, cizoložství). Jejich volba v sobě zahrnuje zvrácenost vůle, to je mravní zlo, jež nelze ospravedlňovat případnými dobry, která by z něho mohla vzejít.

Betlém nakreslila I. Švarcová ze skautského střediska Mawadani.

**Radostné prožití
vánočních svátků
a hojně milostí
od narozeného Dítěte
přeje všem spolufarníkům
a jejich rodinám
redakce
Košířského farního listu.**

Vydává:

Redakční rada:

Uzávěrka:

Náklad:

Internet:

Římskokatolická košířská farnost v Praze 5

P. Lohelius Klindera, Th.D., M. Brůčková, M. Práger, O. Vaněček

15. každého měsíce

150 výtisků

<http://kosirska.farnost.cz>

Grafická úprava: V. Dráb

Č.ú.: 125708379/0800

Neprodejně

VÁNOČNÍ BOHOSLUŽBY V KOŠÍŘÍCH

Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ

Vigilie - zvláště pro děti

kostel sv. Jana Nep. 24.12. 16,00 hod

Půlnoční

kostel sv. Jana Nep. 24.12. 24,00hod.

Za svítání - Boží hod vánoční

kostel sv. Jana Nep. 25.12. 9,00 hod.

Ve dne - Boží hod. vánoční

kostel Nejsv. Trojice 25.12. 11,00 hod.

Svátek sv. Štěpána

Kostel sv. Jana Nep. 26.12. 9.00 hod.

kostel Nejsv. Trojice 11.00 hod.

Svátek sv. Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa

kostel Nejsv. Trojice 30.12. 17,30 hod.

Sv. Silvestr - závěr kalendářního roku

kostel sv. Jana Nep. 31.12. 17,30 hod.

Slavnost PANNY MARIE, MATKY BOŽÍ

kostel sv. Jana Nep. 1.1.12 9,00 hod.

kostel Nejsv. Trojice 11,00 hod.

Slavnost Zjevení Páně – Tří králů

kostel Nejsv. Trojice 6.1.12 17,30 hod.